

УДК 564. 53: 551.763 (477.9)

**ПЕРШІ ЗНАХІДКИ ГОЛОВОНОГИХ МОЛЮСКІВ У ПОГРАНИЧНИХ
ВЕРСТВАХ НИЖНЬОЇ І ВЕРХНЬОЇ КРЕЙДИ РІВНИННОГО КРИМУ**

Роман Лещух¹, Оксана Зуб¹, Ігор Іщенко²

¹*Львівський національний університет імені Івана Франка
вул. Грушевського, 4, 79005, Львів, Україна
E-mail: r_leschkch@mail.ru*

²*Науково-дослідний інститут нафтогазовидобувної промисловості національної акціонерної компанії "Нафтогаз України" м. Вишневе
E-mail: paleontology-72@mail.ru*

Наведено монографічний опис і зображення шести амонітів, чотири з яких описані до виду і два – до роду, уперше виявлених у пограничних верствах нижньої та верхньої крейди Рівнинного Криму.

Ключові слова: амоніти, нижня крейда, Рівнинний Крим, верхньокрейдодові відклади, стратиграфія, альб, сеноман.

У геологічній будові Рівнинного Криму крейдові відклади відіграють важливу роль. Вони є одним із основних компонентів розрізу його осадового чохла. Всебічне вивчення його складових становить значний науковий інтерес, а виявлені в деяких інтервалах розрізу промислові скупчення вуглеводнів надають цим дослідженням ще й практичного значення. Стратифікація і кореляція розрізів, розкритих свердловинами у цьому регіоні в 60 – 70-х роках ХХ ст., ґрунтувалася переважно на літологічних особливостях порід, якими вони складені, а для визначення відносного віку використовували результати вивчення поодиноких молюсків, спорово-пилкових комплексів і, головне, форамініфер. Однак через не завжди достатню кількість і добру збереженість решток цієї палеобіоти часто навіть не можна було провести надійну межу не лише між місцевими чи регіональними стратонами, а й між ярусами чи відділами.

Такий етап стратиграфічного розмежування крейдових розрізів, які залягають тут на значних глибинах, не сприяв об'єктивному вирішенню багатьох геологічних питань, у тому числі ефективного проведенню нафтогазорозшукового буріння, обсяги якого постійно збільшувалися. Водночас збільшувалося і надходження ядерного матеріалу з рештками крейдової морської біоти. Завдяки її вивченню вперше для Рівнинного Криму з нижньокрейдодових відкладів визначено понад 130 видів ранньокрейдодової морської малакофауни – 5 гастроподів, 52 пеліциподи, 46 амонітів, 10 белемнітів, один екземпляр брахіоподів; 16 форм описано на родовому рівні (1).

Результати цих комплексних досліджень дали змогу вперше створити стратиграфічну схему нижньої крейди Причорноморської западини з виділенням низки стратиграфічних підрозділів загальної стратиграфічної шкали, з'ясувати

або уточнити їхні межі, вияснити співвідношення між ними. У нижній крейді цього регіону моллюсками вперше надійно обґрунтовано виділення всіх ярусів, під'ярусний поділ баремського, аптського і альбського ярусів, визначено дев'ять амонітових зон і верстви з *Aucellina gryphaeoides*.

Стратиграфічне розмежування нижньої крейди цього регіону фауністичними рештками підтверджено порівняно добре, проте стратифікація та кореляція розрізів верхньої крейди ще досі слабо палеонтологічно обґрунтовані і, особливо, результатами детального вивчення найголовніших (ортостратиграфічних) для розмежування верхнього відділу крейдової системи груп палеоорганізмів – амонітів, белемнітів та іноцерамів. Стратиграфічні побудови верхньої крейди Рівнинного Криму ще досі ґрунтуються на результатах вивчення не завжди добре збережених і часто поодиноких знахідок форамініфер, вапняного нанопланктону, спор і пилку, які не завжди дають надійний результат.

До цього часу з верхньокрейдових відкладів Рівнинного Криму не було монографічно вивчено жодного представника малакофауни – гастроподів, пелециподів, наутилоїдей, амонітів, белемнітів.

Нижче вперше для Причорноморської западини ми наводимо монографічний опис та зображення чотирьох видів амонітів і двох зразків, описаних на родовому рівні, виявлених у пограничних верствах нижнього і верхнього відділів крейдової системи.

Актуальність цієї публікації полягає у тому, що верхньоальбські відклади трансгресивно перекриті утвореннями сеноманського, а подекуди і молодшого віку. В повних розрізах, де верхи верхнього альбу збереглися від розмивання і представлені темно-сірими глинистими мергелями з прошарками вапнистих аргілітів, туфів, туфїтів, іноді з потужними тілами порфіритів, стратиграфічну межу між верхнім альбом і нижнім сеноманом через подібність їхнього літологічного складу без палеонтологічного обґрунтування визначити практично неможливо.

Усі описані разки зберігаються в монографічних фондах Палеонтологічного музею Львівського національного університету імені Івана Франка. Колекція № 47.

Родина **PROTETRAGONITIDAE SPATH, 1927**

Рід **PROTETRAGONITES** HYATT, 1990

Protetragonites aeolus aeoliformis (Fallot), 1910

Табл. I, фіг. 1-3

1908 *Lytoceras (Gaudryceras) aeolus* Orbigni: Jacob, p. 1, pl. 17.

1910 *Gaudryceras aeoliformis* (Fallot), p. 64, pl. 2, fig. 4a-c, 5.

1949 *Hemitetragonites aeoliformis* (Fallot): Collignon, p. 50.

1962 *Protetragonites aeolus aeoliformis* (Fallot): Wiedmann, s. 26, taf. 1, fig. 2,4; fig. 7a.

1968 *Protetragonites aeolus aeoliformis* (Fallot): Wiedmann und Dieni: s. 32, taf. 1, fig. 9; taf. 3, fig. 3,5.

1975 *Protetragonites aeolus aeoliformis* (Fallot): Шарикадзе и Кванталиани, с. 13, табл. 1, фиг. 1а-д.

1977 *Protetragonites aeolus aeoliformis* (Fallot): Котетишвили, с. 34, табл. 7, фиг. 6а, б.

1987 *Protetragonites aeolus aeoliformis* (Fallot): Лещух, с. 105, табл. 11, фиг. 8, 10.

Матеріал. Три майже цілі, дуже сплюснені, задовільно збережені внутрішні ядра. Зразки ПдУ-16, ПдУ-19 і ПдУ-21.

Опис. Черепашка середніх розмірів, дископодібної форми, з висотою і шириною завитків, що помірно зростають. Кожен наступний завиток огортає попередній приблизно на четвертину його висоти. Поперечний переріз завитків майже до круглої форми, з близькими значеннями висоти і ширини. Скульптура збереглася фрагментарно. Вона представлена рідкісними дугоподібно вигнутими до переду радіальними ребрами, які починаються на пупковому краю.

Розміри, мм:¹

Зразок	Д	В	Ш	д	В:Д	Ш:Д	д:Д
ПдУ-16	36	15	-	11	0,42	-	0,31
ПдУ-19	18	7	-	7	0,39	-	0,39
ПдУ-21	25	10	-	6,8	0,40	-	0,27

Порівняння та зауваження. За формою черепашки, її основними вимірами та їхніми співвідношеннями, скульптурою мушлі та іншими ознаками, характерними для *Protetragonites aeolus aeoliformis* (Fallot), наші зразки із Рівнинного Криму повністю відповідають описам і зображенням цього підвиду, які подають автори, наведені в синоніміці. Саме за цими ознаками цей підвид відрізняється від близьких форм.

Місцезнаходження та стратиграфічне положення. Рівнинний Крим, св. Октябрська-50, інт. 1 942–1 952 м, зр. ПдУ-16; пл. Єлизаветинська, св. 500, інт. 415-424 м, зр. ПдУ-19; св. Переточна-1, інт. 2 769–2 780 м, зр. ПдУ-21.

Стратиграфічне та географічне поширення. Представники підвиду *Protetragonites aeolus aeoliformis* (Fallot) відомі з нижньоальбських відкладів о. Мальорки, Франції, Грузії, альбу о-ва Мадагаскар, Балеарських о-вів і верхньоальбських утворень о-ва Сардинія.

Родина **TETRAGONITIDAEN HYATT, 1900**

Рід **KOSSMATELLA JACOB, 1907**

Kossmatella agassiziana Pictet, 1847

¹ Тут і далі: Д – діаметр черепашки, прийнятий за 100 %; В – висота завитка; Ш – ширина завитка; д – діаметр пупка; В:Д – співвідношення висоти завитка до діаметра черепашки; Ш:Д – співвідношення ширини завитка до діаметра черепашки; д:Д – співвідношення діаметра пупка до діаметра черепашки.

Табл. I, фіг. 4

- 1847 *Ammonites agassizianus* Pictet et Roux, p. 303, pl. 4, fig. 3a-d, 4a-b.
 1905 *Kossmatella agassiziana* (Pictet): Jacob, p. 22, pl. 2, fig. 8, 9a, b, 10.
 1960 *Kossmatella agassiziana* (Pictet): Друщиц, с. 262, табл. 9, фіг. 3, 4.
 1967 *Kossmatella agassiziana* (Pictet): Димитрова, с. 30, табл. 10, фіг. 4.
 1977 *Kossmatella agassiziana* (Pictet): Котетишвили, с. 35, табл. 8, фіг. 3-4.
 1982 *Kossmatella agassiziana* (Pictet): Лещух, с. 97, табл. VII, фіг. 1.
 1987 *Kossmatella agassiziana* (Pictet): Лещух: с. 108, табл. 11, фіг. 9, 11-13, 16, 18.

Матеріал. Одне внутрішнє ядро черепашки задовільної збереженості. Зразок ПдУ-13.

Опис. Черепашка середніх розмірів, дископодібної форми, з поступовим наростанням висоти і ширини завитка. Кожен наступний завиток приблизно на третину висоти охоплює попередній. Пупок порівняно широкий, неглибокий, обмежений невисокою похилою стінкою. Скульптура черепашки представлена приплюснутими валикоподібними горбочками, розділеними такої ж ширини проміжками. Найліпше горбочки виражені у нижній частині завитків, і до середини вони поступово згладжуються, а вже далі до зовнішнього боку кожен продовжується у вигляді пучечка тонесеньких реберць.

Розміри, мм:

Зразок	Д	В	Ш	д	В:Д	Ш:Д	д:Д
ПдУ-13	30	13	-	9	0,43	-	0,30

Порівняння. Від близьких видів відрізняється видовженішою висотою останнього завитка, меншим діаметром пупка, формою та характером розташування горбочків, які в описаного виду видовжені та валикоподібні.

Місцезнаходження та стратиграфічне положення. Рівнинний Крим, площа Єлизаветівська, св. 500, інт. 415-424 м.

Стратиграфічне та географічне поширення. Середній альб Гірського Криму, Північно-Західного Кавказу, Грузії, Франції, Болгарії, Швейцарії, Українських Карпат.

Родина **НАМИТИДАЕ HYATT, 1900**

Рід **НАМИТЕS PARKINSON, 1811**

Hamites sp.

Табл. I, фіг. 5

Матеріал. Один неповний відбиток внутрішнього ядра. Зразок ПдУ-23а.

Опис. Черепашка невеликих розмірів, слабо зігнута, із невисоким сплюсненим завитком. За характером скульптури, представленої густо розташованими майже прямими і тонкими ребрами, можна говорити про овальний поперечний переріз завитка. На зовнішньому боці ребра слабо нахилені до переду.

Там вони дещо товстіші й до внутрішнього боку поступово тоншають аж до повного виклинювання. Проміжки між ребрами майже вдвічі вужчі від ребер.

Порівняння. За особливостями скульптури, а саме – тонкою і густою ребристістю, наш фрагментарний зразок найбільше подібний до *Hamites charpentieri* Pict.

Місцезнаходження. Рівнинний Крим, площа Єлизаветинська, св. 500, інт. 415 - 424 м, верхній альб.

Стратиграфічне та географічне поширення. Верхній альб Англії, Швейцарії, Грузії.

Надродина **DESMOCERATACEAE DE GROSSOUVRE, 1894**

Родина **DESMOCERATIDAE ZITTEL, 1895**

Підродина **PUZOSINAE SPATH, 1922**

Рід **PUZOSIA BAYLE, 1878**

Підрід **PUZOSIA (PUZOSIA) BAYLE, 1878**

***Puzosia (Puzosia) subplanulata* (Schlüter), 1871**

Табл. I, фіг. 6

1871 *Ammonites subplanulatus* Sowerby: Schlüter, S. 4, Taf. 2, Fig. 5-7.

1959 *Puzosia* cf. *planulata* Sowerby: Cieśliński, s. 46.

1959 *Puzosia planulata* Sowerby: Найдин, стр. 184, табл. VIII, фіг. 1, а, б, 2.

1965 *Puzosia* aff. *planulata* Sowerby: Верещагин и Терехова, с. 37, табл. 25, фіг. 1, а, б, 2.

1979 *Puzosia* cf. *subplanulata* Schlüter: Kennedy, p. 24, pl. 2, fig. 7

1982 *Puzosia* cf. *planulata* Sowerby: Лещух, стор. 115, табл. 8, фіг. 7.

2008 *Puzosia (Puzosia) subplanulata* (Schlüter): Лещух, Мар'яш, с. 64, табл. I, фіг. 1, а-г.

Матеріал. Одне слабко збережене внутрішнє ядро амоніта. Зразок № ПДУ-23.

Опис. Черепашка середніх розмірів, дископодібної форми, еволютна, утворена завитками, висота яких поступово зростає. Кожний наступний завиток десь на тритину охоплює попередній. Через велику сплющеність зразка ширину завитка та форму його поперечного перерізу визначити неможливо. Скульптура черепашки збереглася фрагментарно і простежується лише де-не-де. Вона представлена досить тонкими рівномірно розставленими між собою ребрами. Ребра тоненькими починаються на пупковому краю, роблять посередині боків слабкий вигин до заду, а вже у верхній третині боків вигинаються до переду, роблячи тут серпоподібний вигин. Пупок досить широкий, середньої глибини, обмежений порівняно високою, з заокругленими краями стінкою.

Лопатева лінія збереглася слабко і в загальних рисах нагадує досить складний, дуже розсічений рисунок лінії, характерної для роду *Puzosia* з її симетричними і дуже глибокими лопатями.

Порівняння. Незважаючи на досить слабку збереженість нашого зразка та з урахуванням притаманних йому ознак, які водночас є характерними і для виду *Puzosia (Puzosia) subplanulata* (Schlüter), а саме – форма черепашки її скульптури тощо, ми з певною часткою умовності зачисляємо його до цього виду.

Місцезнаходження. Рівнинний Крим, Єлизаветинська площа, св. 500, інт. 415-424 м. Верхній альб–нижній сеноман.

Стратиграфічне та географічне поширення. Сеноман Німеччини, Польщі, Волино-Поділля, Кавказу, Гірського Криму, Українських Карпат, Іран, Північний Схід Росії.

Puzosia mayoriana Orbigny, 1841

Табл. I, фіг. 7

- 1827 *Ammonites planulatus* Sowerby, p. 597, tabl. 570, fig. 5.
 1841 *Ammonites Mayorianus* Orbigny, p. 267, tabl. 79, fig. 1-3.
 1923 *Puzosia mayoriana* Orbigny: Spath, p. 42, tabl. 4, fig. 9 a,b, 10 a,b.
 1959 *Puzosia planulata* Sowerby: Cieslimski, s. 47.
 1960 *Puzosia mayoriana* Orbigny: Друщиц, с. 301, табл. XI VI, фиг. 10 а, б.
 1966 *Puzosia mayoriana* Orbigny: Fillipescu și Grigorescu p. 423, pl.4, fig.33-37.
 1977 *Puzosia mayoriana* Orbigny: Котетишвили, с. 49, табл. XVI, фиг. 3а, б; табл. XVII, фиг. 2а, б; 3а, б; Табл. XVIII, фиг. 2; табл. XIX, фиг. 2; табл. XX, фиг. 3а, б.
 2004 *Puzosia mayoriana* Orbigny: Kennedy & Jolkičey, p. 372, pl. 4, fig. 4 - 6.
 2007 *Puzosia mayoriana* Orbigny: Kennedy & Latil, p. 460, pl. 4, fig. 4-6: tab. 3, fig. 4.
 2007 *Puzosia mayoriana* Orbigny: Sziver et al., p. 96, pl. XIII, fig. 9; pl. XIV, fig. 7; pl. XIX, fig. 8; pl. XXVIII, fig. 8,10,13.
 2008 *Puzosia cf. mayoriana* Orbigny: Лешух, Мар'яш, с. 65, табл. II, фіг. 1, а-г.

Матеріал. Третина завитка внутрішнього ядра амоніта середніх розмірів. Зразок № ПДУ-15.

Опис. Черепашка досягала середніх розмірів, мала слабкоохопні завитки, які десь на тритину висоти охоплювали попередні завитки. Поперечний переріз завитків відрізняється еліпсоподібною формою, причому їхня висота суттєво переважає ширину. Найбільша ширина є десь посередині завитків. Зовнішній бік широкий, закруглений, а боки – слабко віддугі.

На нашому неповному зразку порівняно добре збереглися елементи скульптури черепашки, характерні для роду *Puzosia*. Серед них, зокрема, добре виражений перетиск у вигляді широкої і глибокої борозенки. Він, відходячи від пупкового краю, у нижній частині боків дугоподібно вигнутий назад, а посередині боків знову вигнутий до переду, посередині зовнішнього боку є ще один слабкий вигин до переду.

Поверхня нашого зразка орнаментована численними досить міцними одиничними серпоподібними ребрами, які повторюють конфігурацію перетиску.

Вони добре виражені на всій поверхні боків, за винятком припупкової частини, звідки ребра починаються дещо тоншими.

Порівняння та зауваження. Форма черепашки та її скульптура урахованням окремих ознак, типових для *Puzosia mayoriana* Orbigny, дали нам підставу зачислити зразок з певною умовністю саме до цього виду.

Місцезнаходження. Рівнинний Крим, св. Октябрська–50, інт. 1 720–1 728 м, нижній сеноман.

Стратиграфічне та географічне поширення. Верхній альб Гірського Криму, Кавказу, Українських Карпат, фосфоритових верств Польщі, Румунії, Угорщини, верхній альб-нижній сеноман Західної Європи, Волино-Поділля, середній сеноман Болгарії.

Родина **HOPLITIDAE H. DOUVILLE, 1890**
Підродина **HOPLITINAE H. DOUVILLE, 1890**
Рід ***EPIHOPLITES* SPATH, 1925**

Epihoplites sp.

Табл. I, фіг. 8

Матеріал. У нашому розпорядженні слабо збережений відбиток ядра амоніта. Зразок ПДУ-14.

Опис. Черепашка середніх розмірів, дуже сплюснена з завитками трапецієподібної форми, кожен наступний з яких десь на четвертину огортає попередній. Пупок середнього розміру, обмежений невисокою стінкою з заокругленими краями. Найбільша товщина завитка припадає на його середину, де є серединні горбочки. Скульптура ядра представлена досить міцними клиноподібними, зрідка розставленими основними ребрами, між якими є вставні, також клиноподібні ребра, які дещо коротші від основних і як основні закінчуються зовнішніми невизначними горбочкоподібними потовщеннями. Трохи нижче від середини боків, ближче до пупкового краю, також наявні зрідка розставлені кінчні горбочки.

Порівняння та зауваження. Незадовільна збереженість нашого зразка не дає змоги виконати детальніші порівняння з близькими видами, лише дає підстави констатувати про його належність до роду *Epihoplites* Spath, 1925.

Місцезнаходження. Рівнинний Крим, площа Єлизаветинська, св. 500, інт. 415-424 м, зр. ПДУ-14, виявлені у комплексі з середньо- і верхньоальбськими молосками.

Стратиграфічне та географічне поширення. Представники роду *Epihoplites* Spath відомі переважно з верхньоальбських, рідше – середньоальбських відкладів Західної Європи і Копетдагу.

-
1. *Верещагин В.Н., Кинасов В.П., Паракецов К.В., Терехова Г.П.* Полевой атлас меловой фауны Северо-Востока СССР. – Магадан: Магаданское книжное изд-во, 1965. – 216 с.

2. *Димитрова Н.* Фосилите на България. IV (долна креда). – София: Акад. наук, 1967. – 424 с., 153 табл.
3. *Друциц В.В.* Нижнемеловые отложения Крыма // Атлас нижнемеловой фауны Крыма и Северного Кавказа. – М.: Гостоптехиздат, 1960. – С. 18–25.
4. *Котетивили Э.В.* Альбская фауна Грузии (аммониты и двустворчатые) // Тр. ГНИ АН Гр. ССР. Нов. сер. – 1977. – Вып. 53. – 97 с., 40 табл.
5. *Лецух Р.Й.* Нижньокрейдові амоніти Українських Карпат. – К.: Наук. думка, 1982. – 164 с.
6. *Лецух Р.Й.* Ранньокрейдова фауна Рівнинного Криму і Північного Причорномор'я. – К.: Наук. думка, 1987. – 220 с. 24 табл.
7. *Лецух Р.Й., Мар'яш І.М.* Амоніти з нижньої частини розрізу верхньої крейди Волино-Поділля // Палеонтол. зб. – 2008. – № 40. – С. 139.
8. *Найдин Д.П., Шиманский В.Н.* Головоногие моллюски // Атлас верхнемеловой фауны северного Кавказа и Крыма. – М.: Гостоптехиздат, 1959. – С. 166–220.
9. *Шарикадзе М.З., Кванталиани И.В.* О неизвестных нижнеальбских литацератидах Дзирульского массива // Тр. Груз. отд. ВНИГНИ. – 1975. – Вып. 188. – С. 12–31.
10. *Cieśliński S.* Alb i cenoman północnego obrzeżenia gór Świętokrzyskich (stratigrafia na podstawie glonogow). – Warszawa, 1959. – Т. 28. – 95 s.
11. *Collignon M.* Recherches sur les faunes albiennes de Madagascar. I. L'Albin d'Amberima ninga // Ann. Geol. Serv. Mines. – 1949. – Vol. 16. – 128 s.
12. *Falot E.* Sur quelques fossils pyriteux du Gault des Balears // Trav. Lab. geol. Univ. Grenoble. 1910. – Vol. 9.
13. *Filipescu M.G., Grigorescu D.* Contributii si cunoas terca faunei cretacice din flisul Carpatilor Orientali. Studii di cercetari de geologie, geofizica, geografie, ser. Geol. – 1966. – Vol. 11. – N 2. – P. 417–432.
14. *Jacob Ch.* Etudes, sur quelques Ammonites et sur l'horizon stratigraphique du gisement de Clansayes // Bull. Soc. Geol. France. – 1905. – Vol. 4. – P. 389–432.
15. *Jacob Ch.* Etudes, sur quelques Ammonites du cretace moyen // Mem. Soc. France. – 1908. – Vol. 15, N 38. – 63 p.
16. *Kennedy W.J., Charida M.R., Djafarian M.A.* Cenomanian Cephalopods from glauconitic limestone southeast of Esfahan, Iran // Acta Palaeontologica Polonica. – 1979. – Vol. 24 (1). – P. 3 – 58.
17. *Kennedy W.J., Jolkičev N.* Middle Cenomanian ammonites from the type section of Sanandinovo Formation of northern Bulgaria // Acta Geologica Polonica. – 2004. – Vol. 54. – N 3. – P. 369–380.
18. *Kennedy W.J., Latil J. L.* The Upper Albian ammonite succession in the Moutlaux section, Hautes-Alpes, France // Acta Geologica Polonica. – 2007. – Vol. 57. – N 4. – P. 453–478.
19. *Orbigny A.* Paleontologie Francaise. Description des animaux invertebres... Terrais Cretaces. – Paris, 1840–1849. – Т. 1–4.
20. *Pictet et Roux W.* Description des Mollusques fossiles qui se trauvent dans les grés verts des environs de Geneve. livr. I. Les Cephalopodes // Mem Soc. Phys. et Hist. natur. Geneve: – 1847. – Vol. 11. – P. 257–412.
21. *Schlüter C.* Die Cephalopoden der oberen deutschen Kreide // Paleontographica. – 1871. – N 21. – S. 1–24.
22. *Sowerby J.* The mineral conchology of Great Britain. – London, 1812–1829. Vol. 1–7. – 689c.
23. *Spath L.E.* A monograph of the Ammonoidea of the Gault. – London; 1923–1943. – 787 s., 248 Abb., 4 Tabl., taf. 72. 1923: – 1–72 s.
24. *Sziver O., Csontos L., Bujtor L., Fözy I.* Aptian – Campanian ammonites of Hungary // Geologica Hungarica. – 2007. – Fasc. 57. – 187 p.

25. *Wiedmann J.* Unterkreide – Ammoniten von Mallorca. I Liefg. Lutoceratina, Aptys, hi, Abh. Akad. Wiss. Lit. Mainz, N. I, 1962. – S. 1–148.
26. *Wiedmann J., Dieni J.* Die Kreide Sardinien und ihre Cephalopoden // *Paleontog. Italica*, Vol. LXIV (n. ser. vol. XXXIV) Pisa, 1968. 171 s. mit 101 Abbildungen, 3 Tabellen und 18 Tafeln.

ПОЯСНЕННЯ ДО ТАБЛИЦІ

Фіг. 1–3. *Protetragonites aeolus aeoliformis* (Fallot): вигляд збоку. Екз. ПДУ-16, ПДУ-19, ПДУ-21. Верхній альб–нижній сеноман.

Фіг. 4. *Kossmatella agassiziana* Pictet: вигляд збоку. Екз. ПДУ-13. Верхній альб–нижній сеноман.

Фіг. 5. *Hamites* sp.: вигляд з боку. Екз. ПДУ-23а. Верхній альб–нижній сеноман.

Фіг. 6. *Puzosia (Puzosia) subplanulata* (Schlüter): вигляд збоку. Екз. ПДУ-23. Верхній альб–нижній сеноман.

Фіг. 7. *Puzosia mayoriana* Orbigny: вигляд з боку. Екз. ПДУ-15. Верхній альб–нижній сеноман.

Фіг. 8. *Epihoplites* sp.: вигляд збоку. Екз. ПДУ-14. Верхній альб–нижній сеноман.

FIRST RECORDS OF CEPHALOPODS IN THE BORDER LAYER LOWER AND UPPER CRETACEOUS PLAINS OF CRIMEA

Roman Leschukh¹, Oksana Zyb¹, Igor Ischenko²

¹*Ivan Franko National University of Lviv,
Hrushevsky str., 4, UA-79005 Lviv, Ukraine*

²*NAK “Naftogas Ukraine” DP “Naukanaftogas”
Kyivska 8, UA – 08132, Kyiv, Vyishneve*

Monographic description and picture the six ammonites. Four of which are described in class and two to the family, first discovered in the border sectors of the lower and upper Cretaceous Plain Crimea.

Key words: ammonites, lowercretaceons, plains of the Crimea, upper Cretaceous, stratigraphy, albion, Cenomanian.

**ПЕРВЫЕ НАХОДКИ ГОЛОВОНОГИХ МОЛЛЮСКОВ ИЗ
ПОГРАНИЧНЫХ СЛОЕВ НИЖНЕГО И ВЕРХНЕГО МЕЛА
РАВНИННОГО КРЫМА**

Роман Лещух¹, Оксана Зуб¹, Игорь Ищенко²

¹*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Грушевского, 4, 79005 Львов, Украина*

²*НАК “Нафтогаз України”, ДП “Науканафтогаз”,
ул. Урицкого 45, 03035 Киев, Украина*

Приведено монографическое описание и изображение шести аммонитов, четыре из которых на видовом и два на родовом уровне впервые обнаружены в пограничных слоях нижнего и верхнего мела Равнинного Крыма.

Ключевые слова: аммониты, нижний мел, Равнинный Крым, верхнемеловые отложения, стратиграфия, альб, сеноман.

Стаття надійшла до редколегії 10.07.2011

Прийнята до друку 20.10.2011